

Regeringskansliet
Utbildnings- och kulturdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Torsten Kälvmemark
YTTRANDE
2006-06-20
Reg.nr 13-1847-06

Betänkandet ”Vuxnas lärande – en ny myndighet” (SOU 2006:38)

Remiss 2006-04-21, dnr U2006/3082/Sv

Området ”vuxnas lärande” är omfattande och kan definieras på många olika sätt. I sin vidaste mening kan det täcka allt från formaliserad högskoleutbildning till den fria folkbildningsverksamheten. Att logiskt avgränsa fältet med utgångspunkt i det befintliga svenska utbildningssystemet är i det närmaste ogörligt. Detta visar sig också i betänkandet där en diskussion om folkbildningsområdet i stort sett lyser med sin frånvaro. Över huvud taget har gränsdragningsproblemen i hög grad försvårat det aktuella utredningsuppdraget.

Betänkandet vill ge förslag till en ny och mer rationell myndighetsstruktur. Det är en lovvärd ambition med det rationella motsägs delvis i utredningens konstaterande om att det även för en nyskapad myndighet finns behov av en nära formaliserad samverkan med en rad andra aktörer på delvis samma område. Frågor om korsande huvudmannaskap och problem med statliga respektive kommunala regelsystem förefaller inte riktigt klarlagda i det framlagda förslaget.

Utan att ha något förslag till en annorlunda struktur ställer sig Högskoleverket därför tveksamt till utredningens modell. I och för sig har den inte så stora effekter på verkets eget arbete. Tveksamheten är mer betingad av det faktum att utredningen tar alltför lätt på det dilemma som ligger i att den nya myndigheten föreslås få både främjande och kvalitetsgranskande uppgifter. Detta kan hota legitimiteten och trovärdigheten i arbetet eftersom myndigheten riskerar att hamna i en situation då man granskar verksamhet som man själv utvecklat eller bidragit till att utveckla. Det här är ett dilemma som tidigare diskuterats i olika sammanhang, bl.a. inför uppdelningen av det nationella myndighetsansvaret på skolområdet. De problem som sammanblandningen av uppgifter kan leda till bör vägas mot de fördelar som det innebär att samla specialistkompetens och sakkunskap inom en och samma myndighet.

För att i någon mån ändå lösa detta problem föreslås i betänkandet att en ”särskild delegation” inrättas med ansvar för att besluta om en årlig plan för utvärdering av verksamhetsområdet och utbildningsformerna. Delegationen förutsätts också disponera

en särskild anslagspost. Det innebär i praktiken skapandet av en myndighet i myndigheten och påminner om den konstruktion som funnits inom Högskoleverket med det särskilda Rådet för högre utbildning, en konstruktion som nyligen avvecklats eftersom den i praktiken lett till problem kring gränsdragning och verksamhetsansvar.

När det gäller tillsyn och kvalitetsgranskning i övrigt föreslår utredningen att kvalitetsgranskningen även skall ske i relation till branschens utveckling, arbetslivets intresse och regioners behov. Det förefaller vara en oerhört omfattande och svåravgränsad uppgift.

I fråga om den nya myndighetens samarbete med högskolesektorn säger utredaren att det krävs en formaliserad strategisk samverkan mellan Högskoleverket och Arbetsmarknadsstyrelsen, bland annat när det gäller utbildningsutbud i relation till arbetsmarknadens behov. Det är säkert viktigt. Å andra sidan måste man beakta att utbildningsplaneringen inom högskolan idag är mycket decentraliserad och att samverkan inom högskolesektorn berör ett fyrtiotal olika självständiga myndigheter. Utredningens resonemang förefaller här glida mellan utbildningsplanering på lokal respektive central nivå.

När det sedan gäller förslaget effekter för administrationen på skolområdet saknar Högskoleverket tillräcklig överblick. Dock kan man notera att det blir en splittring av Komvux-verksamheten genom att Skolverket föreslås ansvara för kursplaner och betygskriterier medan den nya myndigheten sköter tillsyn och kvalitetsgranskning. De kommunala huvudmännen får alltså två myndigheter att förhålla sig till för en och samma utbildning.

Sammanfattningsvis är Högskoleverket mycket tveksamt till om utredningsförslaget i sin nuvarande form kan ligga till grund för en ny myndighetsstruktur inom området vuxnas lärande så som utredningen definierar det. En del av de problem som påtalats ovan bör under alla omständigheter övervägas ytterligare innan regeringen tar slutgiltig ställning i frågan.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern efter föredragning av utredare Torsten Kälve mark. I handläggningen har deltagit utredarna Gunilla Jacobsson och Eva Åström.

Sigbrit Franke

Torsten Kälve mark